

## USTAVNI SUD CRNE GORE

U-VI br. 73/10 i 74/10

PODGORICA, 3. jun 2010. godine

**U ODNOSU NA NAVODE IZ ŽALBE DA JE BIRAČKO PRAVO POVRIJEĐENO TIME ŠTO  
ZAHTJEVE ZA GLASANJE PUTEM PISMA, KAO NI SAM ČIN GLASANJA NIJESU  
OBAVILA LICA SA SPISKA EVIDENTIRANIH BIRAČA, VEĆ SU TO URADILA DRUGA  
NEIDENTIFIKOVANA LICA, USTAVNI SUD NIJE NADLEŽAN DA CIJENI, SAGLASNO  
ODREDBI ČLANA 149 STAV 1 USTAVA CRNE GORE, VEĆ JE TAKVA OCJENA U  
NADLEŽNOSTI DRUGIH ORGANA.**

Ustavni sud Crne Gore, u sastavu: predsjednik dr Milan Marković i sudije - Miodrag Iličković, Desanka Lopičić, Fetija Međedović, Đole Sekulović i Miodrag Latković, na osnovu odredaba člana 149 stav 1 tačka 7 Ustava Crne Gore i člana 32 tačka 10 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 64/08), na sjednici od 3. juna 2010. godine, donio je

**ODLUKU**

ODBIJAJU SE žalbe Izborne liste "Koalicija za evropska Pljevlja - Dr Filip Vuković (DPS-SDP-LP)", iz Pljevalja, izjavljene na rješenje Državne izborne komisije, br. 142/2 i 151/2, od 29. maja 2010. godine.

**OBRAZLOŽENJE**

Izborna lista "Koalicija za evropska Pljevlja - Dr Filip Vuković (DPS-SDP-LP)", iz Pljevalja, podnijela je blagovremene žalbe izjavljene protiv rješenja Državne izborne komisije, navedenih u izreci, kojima je odbijen prigovor te izborne liste, protiv rješenja Opštinske izborne komisije Pljevlja br. 01- 45/47 i br. 45/38, od 27. maja 2010. godine, kao neosnovane.

S obzirom da se žalbama osporavaju akti istog donosioca od strane istog podnosioca žalbe, iz istih razloga, Ustavni sud je, saglasno odredbi čl. 43 i 45 stav 4 Poslovnika Ustavnog suda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 33/09), radi racionalnosti i vođenja jedinstvenog postupka i odlučivanja spojio navedene žalbe.

U žalbama se, u suštini, ističe: da su Opštinska izborna komisija i Državna izborna komisija, osporenim rješenjima pogrešno utvrdila činjenično stanje i pogrešno primijenila materijalno pravo, čime im je povrijeđeno biračko pravo iz Zakona o izboru odbornika i poslanika glasanja putem pisma, da je u zapisniku o radu biračkog odbora konstatovano da je putem pisma glasaalo pet birača; da je u izvodu iz biračkog spiska evidentirano zaokruživanje birača koji su glasali putem pisma, a da nema njihovog potpisa; da oni u svojim izjavama tvrde da nijesu glasali, već je to pravo iskoristio neko drugi u njihovo ime, a u izbornom materijalu nalaze se zahtjevi za glasanje putem pisma koje je u njihovo ime podnio neko drugi i iste potpisao nezakonito i da je nezakonit rad na biračkom mjestu i većini ostalih biračkih mjesta direktno uticao na izbornu volju birača i da Državna izborna komisija i Opštinska izborna komisija nijesu vršile uvid u izborni materijal.

Ustavni sud je, nakon razmatranja osporenih rješenja i pribavljene dokumentacije, utvrdio da žalbe nijesu osnovane.

Osporenim rješenjima Državna izborna komisija, kao neosnovane, odbacila je prigovore protiv rješenja Opštinske izborne komisije Pljevlja br. 01- 45/47 od 27. maja 2010. godine i br. 45/38, od 27. maja 2010. godine.

U obrazloženjima rješenja navodi se da podnosioci prigovora, osporavaju odluke, radnje ili propuste biračkih odbora koje nijesu konstatovane u zapisniku o radu biračkog odbora, koji je potpisan bez primjedaba od članova biračkog odbora što upućuje na regularnost i zakonitost sprovođenja izbora na biračkom mjestu. Naknadno utvrđene razlike ili nedostaci u izbornom materijalu, nijesu osnov za osporavanje tačnosti podataka unijetih u zapisnik o radu biračkog odbora, odnosno da je uvidom u izvod iz biračkog spiska i knjigu birača utvrđeno da je ukupan broj birača koji su glasali na biračkom mjestu i broj birača koji su glasali putem pisma isti, što se slaže sa zapisničkim konstatovanim brojem upotrijebljenih glasačkih listića i brojem kontrolnih kupona. Uvidom u izvod iz biračkog spiska sa knjigom birača utvrđeno je da je zaokružen redni broj ispred birača, iz čega nedvosmisleno proizilazi da su birača koji su glasali putem pisma, evidentirani u knjizi birača. Državna izborna komisija utvrdila da je Opštinska izborna komisija prigovore riješila u roku od 24h, od časa prijema prigovora, saglasno članu 109 stav 1 Zakona o izboru odbornika i poslanika i da se rok od 24h odnosi samo na donošenje rješenja, a ne i na njegovu izradu i dostavu i da je prigovor u tom dijelu neosnovan.

Ustavom Crne Gore propisano je da pravo da bira i da bude biran ima državljanin Crne Gore koji je navršio 18 godina života i ima najmanje dvije godine prebivališta u Crnoj Gori, da se biračko pravo ostvaruje na izborima, da je biračko pravo opšte i jednako i da su izbori slobodni i neposredni, a glasanje je tajno (član 45).

Zakonom o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 64/08), propisano je: da se postupak odlučivanja o povredi prava u toku izbora poslanika i odbornika pokreće podnošenjem žalbe na rješenje nadležne izborne komisije kojim je odbačen ili odbijen prigovor i da se žalba iz stava 1 ovog člana podnosi u roku od 24 časa od časa dostavljanja rješenja (član 76); da žalbu može podnijeti birač, kandidat za poslanika i odbornika i podnosilac izborne liste i da žalba sadrži razloge i dokaze o povredi prava u toku izbora (član 77) i da Ustavni sud odlučuje o žalbi iz člana 78 ovog zakona u roku od 48 časova od časa prijema žalbe (član 79).

Zakonom o izboru odbornika i poslanika ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 4/98, 17/98, 14/00, 9/01, 41/02, 46/02 i 48/06)) propisano je: da birački odbor neposredno sprovodi glasanje na biračkom mjestu i da se birački odbor stara o održavanju reda na biračkom mjestu za vrijeme glasanja (član 37 stav 1 i 2) da birač glasa na biračkom mjestu na kome je upisan u izvod iz biračkog spiska, da izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana birač može, putem pisma, glasati i van biračkog mjesta na kome je upisan u izvod iz biračkog spiska, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom, da način glasanja van biračkog mjesta, kao i broj birača koji su na taj način ostvarili svoje biračko pravo unosi se u zapisnik o radu biračkog odbora, da bliža pravila o glasanju putem pisma utvrđuje Republička izborna komisija (član 67 st. 1, 3, 4 i 5); da kad birački odbor utvrdi rezultate glasanja, u zapisnik o radu biračkog odbora unosi se: broj primljenih glasačkih listića; broj neupotrijebljenih glasačkih listića; broj upotrijebljenih glasačkih listića; broj nevažećih glasačkih listića; broj važećih glasačkih listića; broj glasova datih za svaku izbornu listu; broj birača prema izvodu iz biračkog spiska; broj birača koji su glasali po spisku i broj birača koji su glasali putem pisma, u zapisnik o radu biračkog odbora unose se i primjedbe i mišljenja članova biračkog odbora, kao i sve druge činjenice od značaja za glasanje, zapisnik o radu biračkog odbora potpisuju svi članovi biračkog odbora i svaki član biračkog odbora dobija kopiju zapisnika o radu biračkog odbora (član 90); da svaki birač, kandidat i podnosilac izborne liste ima pravo da podnese prigovor nadležnoj izornoj komisiji zbog povrede biračkog prava u toku izbora, da se prigovor iz stava 1 ovog člana podnosi u roku od 72 časa od časa kada je donešena odluka, odnosno izvršena radnja i da se prigovor iz stava 1 ovog člana podnosi neposredno nadležnoj izornoj komisiji (član 107); da nadležna izborna komisija donosi rješenje u roku od 24 časa od časa prijema prigovora i dostavlja ga podnosiocu prigovora (član 109); da se protiv rješenja opštinske izborne komisije kojim je odbačen ili odbijen prigovor može izjaviti prigovor Republičkoj izornoj komisiji i da se protiv rješenja Republičke izborne komisije kojim je odbačen ili odbijen prigovor može izjaviti žalba Ustavnom sudu Republike Crne Gore (član 110).

Pravilima o glasanju putem pisama ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 50/06), koja je donijela Republička izborna komisija propisano je: da izuzetno od Zakonom utvrđenog principa da birač glasa lično na biračkom mjestu na kojem je upisan u izvod iz biračkog spiska, birač može glasati i van biračkog mjesta, putem pisma, u slučajevima nemogućnosti glasanja na biračkom mjestu, zbog: starosti, invalidnosti i iznemoglosti, i bolničkog liječenja u mjestu prebivališta, odnosno kućnog liječenja, usljed teže bolesti, da lice iz tačke 1 ovih pravila, koje želi da glasa putem pisma, podnosi biračkom odboru zahtjev za glasanje putem pisma na obrascu PP, koji čini sastavni dio ovih pravila, da je lice koje želi da glasa putem pisma, dužno da lično potpiše obrazac iz stava 1 ove tačke i da se zahtjev za glasanje putem pisma, dostavlja biračkom odboru na biračkom mjestu, najkasnije do 13 časova na dan glasanja (tačka 1 i 2 st. 1, 2 i 3) i po prijemu zahtjeva za glasanje putem pisma birački odbor provjerava identitet lica podnosioca zahtjeva, utvrđuje da li je lice koje želi da glasa putem pisma upisano u izvod iz biračkog spiska i cijeni razloge i zahtjeva za glasanje putem pisma.

Pravilima o radu biračkog odbora ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 50/06), koje je donijela Republička izborna komisija, propisano je da se zapisnik o radu biračkog odbora vodi na propisanom obrascu koji je dostavljen biračkom odboru, da zapisnik o radu biračkog odbora sadrži i podatke o licima koja su pratila rad biračkog odbora i o vremenu njihovog zadržavanja na biračkom mjestu da podatke u zapisnik unosi predsjednik biračkog odbora, da primjedbe koje su dali članovi biračkog odbora unose se u zapisnik u momentu davanja primjedbe, da zapisnik o radu biračkog odbora potpisuje predsjednik i članovi biračkog odbora, da ukoliko neko od članova biračkog odbora odbije da potpiše zapisnik predsjednik biračkog odbora će ga upitati za razlog odbijanja, da razlog odbijanja da se potpiše zapisnik i razlog da zapisnik nije potpisan zbog toga što se član biračkog odbora udaljio sa biračkog mjesta ranije unosi se u zapisnik u vidu konstatacije na samom njegovom kraju koji potpisuju prisutni članovi biračkog odbora i po jednu kopiju zapisnika predsjednik biračkog odbora, a predaje članovima biračkog odbora (tačka 5).

Iz citiranih odredaba Ustava proizilazi da se zakonom u skladu sa Ustavom uređuje način ostvarivanja sloboda i prava građana, pa i biračkog prava, koje se ostvaruje na izborima i, s tim u vezi, zaštitu tog prava. Saglasno tome, Zakonom o izboru odbornika i poslanika, pored ostalog, uređen je način ostvarivanja biračkog prava u postupku izbora odbornika u skupštini opštine, organi za sprovođenje izbora i zaštite biračkog prava.

Iz odredbe člana 90 Zakona o izboru odbornika i poslanika, proizilazi da se u zapisnik o radu biračkog odbora, pored ostalog, unose i primjedbe i mišljenja članova biračkog odbora, kao i sve druge činjenice od značaja za glasanje, da zapisnik o radu biračkog odbora potpisuju svi članovi biračkog odbora, što znači da eventualne nepravilnosti moraju biti unesene u zapisnik o radu biračkog odbora.

Iz navedenih odredaba zakona proizilazi da u postupku zaštite biračkog prava birač kandidat za poslanika i odbornika i podnosilac izborne liste ima pravo da podnese prigovor nadležnoj izbornoj komisiji, zbog povrede biračkog prava u toku izbornog postupka, kao i da se protiv rješenja državne izborne komisije kojim je odbačen ili odbijen prigovor može izjaviti žalba Ustavnom sudu.

Uvidom u osporeno rješenje i drugu dokumentaciju i Zapisnik o radu biračkog odbora za biračko mjesto Kuća Milovana Srndovića, Planjsko br. 58, od 23. maja 2010. godine i Zapisnik o radu biračkog odbora za biračko mjesto Srečanje br. 57, od 23. maja 2010. godine, Ustavni sud je, nesporno utvrdio da su svi članovi biračkog odbora potpisali zapisnik i da nijesu imali primjedaba na rad biračkog odbora, što upućuje na regularnost i zakonitost sprovođenja izbora na ovim biračkim mjestima i da je Državna izborna komisija pravilno postupila kada je odbila kao neosnovano prigovore podnosilaca žalbe.

U odnosu na navode iz žalbe da je biračko pravo povrijeđeno time što zahtjeve za glasanje putem pisma, kao i sam čin glasanja nijesu obavila lica sa spiska evidentiranih birača, već su to uradila druga neidentifikovana lica, Ustavni sud nije nadležan da cijeni saglasno odredbi člana 149 stav 1 tačka 7 Ustava Crne Gore. U postupku zaštite izbornih prava, Ustavni sud, nije nadležan da identifikuje ta lica, već je takva ocjena u nadležnosti drugih organa. Uvidom u zapisnik o radu biračkog odbora, evidentno je da je ukupno glasalo 23 birača, od kojih 18 na biračkom mjestu, a pet putem pisma, što se poklapa sa zapisnički konstatovanim brojem glasača u Zapisniku o radu biračkog odbora.

Državna izborna komisija takvim odlučivanjem, po ocjeni Suda nije prekoračila svoja ovlašćenja, niti povrijedila biračko pravo podnosioca žalbe.

Na osnovu iznijetog odlučeno je kao u izreci.

## **USTAVNI SUD CRNE GORE**

**PODGORICA, 3. jun 2010. godine**